PRAMEŇ

MESAČNÍK MICHALOVSKO - KOŠICKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

SEPTEMBER 2010

ČÍSLO 9

ROČNÍK 8

CENA 0,30 €

Krest – chraniteľ vseja vselennyja. Krest – vernych utverždenije. Krest – anhelov slava i demonov jazva., - takto o Čestnom i Životodárnom Kríži Hospodinovom svedčí svätá Cirkev, keď pred náš zrak predkladá a vyvyšuje jeho životodárne drevo, aby sme sa pred ním mohli s láskou skloniť a jeho blahodať, aby ožiarila naše dni a našu každodennú prácu.

Dobre poznáme historickú udalosť Povýšenie Životodárneho Christovho Kríža sv. cisárovnou Helenou, matkou sv. cisára Konštantína. Ale prečo kríž vyvyšujeme dnes, keď z roka na rok, pri utreni sviatku, opakujeme zvláštny obrad, keď kňaz v strede chrámu spúšťa kríž k zemi a potom ho vysoko dvíha do výšky, pričom ľud mnoho ráz (100x) spieva ***Hospodi pomiluj***, a to sa opakuje na štyri svetové strany.

Prečo sa vlastne vyvyšuje kríž?

Tento nástroj smrti, o ktorom hovorí apoštol Pavol, ktorý je jedným na pohoršenie, pre iných bláznovstvo (por. 1 Kor 1, 23), sa pre každého, kto uveril v Ukrižovaného, stal nástrojom víťazstva nad hriechom, prameňom nového života a nášho zjednotenia sa s Christom (por. Gal 2,19-20).

Sám však Hospodin Isus Christos hovorí: „Kto chce ísť za mnou, nech zaprie samého seba, zoberie svoj kríž a nasleduje ma“ (Mt 16, 24). To znamená, že cesta k víťazstvu nad hriechom a k novému životu vedie cez kríž. Neznamená to, že musíme podstúpiť mučenícku smrť na kríži ako Christos, ale podstatné je naše zjednotenie s Hospodinom a na to nám ukazuje aj obrad Vyvýšenia Kríža Christovho – Skláňajúc sa s krížom k zemi, ponárajúc sa do Christovej smrti, a následne vyzdvihujúc kríž k nebu, spolu s Christom vstávať z mŕtvych.

Dvíhanie kríža ukazuje, že práve skrze kríž Christos dvíha našu padlú prirodzenosť k novému životu, a tiež skrze kríž nás vytrháva z duchovnej smrti hriechu a pretvára nás v nového Božieho človeka. Kríž, celé človečenstvo ponára do Christovej smrti, ale takisto nás dvíha k Jeho svetlej a slávnej Pasche. Preto v deň, keď Cirkev znova a znova vyvyšuje kríž, ktorý nazýva „Čestným i Životvorjaščim“ vo viere a duchovnej radosti, volá: ***Krest – chraniteľ vseja vselennyja. Krest – vernych utverždenije. Krest – anhelov slava i demonov jazva...***

Keď budeme prechádzať popri kríži, spomeňme si, čo všetko pre nás na ňom vytrpel náš Hospodin a Spasiteľ Isus Christos, ale aj, čo všetko nám skrze Svoj Čestný a Životodárny Kríž daroval.

Spasi Hospodi, ľudi Tvoja, i blahoslovi dostojanije Tvoje, pobidy pravoslavnym christijanam na soprotivnyja daruja, i Tvoje sochraňaja krestom Tvojim žiteľstvo.

jerej Dušan N. Tomko

Štedrým milodarom ani oheň neškodí

V dobe rýchlej komunikácie, vďaka množstvu rôznorodých médií, nás zahŕňajú rôzne správy zo sveta. Často informujú o nepodstatných udalostiach tak, ako o čomsi svetobornom, ktoré však v skutočnosti nemajú žiadny mimoriadny význam. Médiá sa snažia všemožnými prostriedkami upútať pozornosť ľudí.

Dnes sa ku mne však dostala informácia, o ktorej určite svetové média informovať nebudú, lebo čitateľ, poslucháč, či divák dychtiaci po senzáciách, by to s určitosťou pokladal za náhodnú udalosť.

Napriek tomu, alebo práve preto, pokladám za vhodné a dôležité, aby som túto informáciu podal ďalej, lebo prípad je dojímavý a na zamyslenie.

Túto udalosť zachytil a opísal pravoslávny kňaz z Ruska. Posúdenie príbehu, a následné ponaučenie prenechám čitateľom samým.

V jeden deň dostal tento duchovný sms správu s nasledujúcim obsahom: „Otče, naša dedina dnes vyhorela do tla, behom pol hodiny. Celá obec je iba dymiaci sa kopec. Obete na ľudských životoch neboli. Nedotknutý zostal iba jeden dom v centre obce, ktorý veľký oheň jednoducho obišiel”.

Tento dom, ktorý nezhorel, patrí mnohodetnej, veľmi chudobnej rodine z Ukrajiny, ktorý bol postavený z milodarov zozbieraných v Rusku. Osoba, ktorá poslala sms správu, ju písala práve z tohto domu

Každý si to môže vysvetliť ako chce, ale toto všetko svedčí iba o jednom, že dobrú vôľu darujúcich ľudí, vďaka ktorým tento dom zbudovali, podporoval ešte jeden Dobrodinec – sám Boh, Ktorý obetavosť a milodary štedrých darcov prijal.

A tak nepriamo sa vo mne zrodila myšlienka, že - Štedrým milodarom ani oheň neškodí. Hľa, štedrým srdcom dávané milodary, zachraňujú nás aj od večného ohňa.

kolokolchik-lby.livejournal.com
pripravil igumen Serafim (Fedik)

Svätý Serafím Sarovský sa vo svojom živote snažil získavať Božiu blahodať. Túto blahodať získal neustálou modlitbou, pôstom a askézou. Nenarodil sa s ňou, ani ju nezískal za päť minút. Trvalo roky pokiaľ dosiahol vysoký stupeň duchovnosti.

Ako sme na tom my s našou duchovnosťou, našou vierou? Každý pravoslávny kresťan je vo svätom krste a myropomazaní postavený na štartovaciu čiaru, ktorá označuje začiatok putovania do Nebeského kráľovstva. Položme si však otázku, kde sa vo svojom duchovnom živote nachádzame my? Či sme stále na tej štartovacej čiare a prešľapujeme na jednom mieste, alebo sme sa vo svojom duchovnom napredovaní posunuli ďalej?

Protestanti hovoria, že na to, aby bol človek spasený stačí veriť v Boha. Ale čo to znamená? Aká je to viera? Veriť v to, že nad nami je akýsi Boh, Ktorý existuje a všetko riadi je veľmi málo. Veď aj ateista verí, že Boh neexistuje a je o tom pevne presvedčený. O čo je jeho viera menšia? Diabol zas verí, že Boh existuje, dokonca viac než my, pretože Ho videl, bol pri Nom, ale stratil blahodať kvôli svojej pýche. Len pravá a skutočná viera v Pravoslávnej Cirkvi môže spasiť človeka a len v nej môže človek získať Božiu blahodať. Každá heréza a nesprávne učenie nás od tejto spásy a Božej blahodate odtrhávajú. Hlavným cieľom diabla je dosiahnuť, aby človek nesprávne veril a cez túto nesprávnu vieru zahubil svoju dušu.

Christos hovorí: „Keby ste mali vieru ako horčičné zrnko, povedali by ste hore aby prešla na druhú stranu a ona prejde“ (Mt 17, 21). Keď si uvedomíme, aké malé je horčičné zrnko, ako málo viery stačí, aby sme dokázali robiť takéto zázraky, aká je potom naša viera?

Viera závisí od nášho duchovného života. Ak sa snažíme žiť skutočne duchovným životom, aj naša viera sa stáva silnejšou a skutočnou.

Svätí a Božia blahodať

Túžba po Bohu, po blahodatnej plnosti Božieho bytia, získavanie Svätého Ducha nás robí duchovnými osobami, nositeľmi duchovného života, živým chrámom Svätého Ducha. O takom človeku Písmo hovorí, že „z jeho vnútra potečú rieky živej vody“ (Jn 7, 38). Takúto živú vodu mal v sebe aj svätý Serafím Sarovský. Nielen mal, ale aj po odchode z tohto sveta ju cez svoje sväté ostatky stále má. Kvôli tejto živej vode, ktorú v sebe mal, k nemu chodili tisíce ľudí, aby z nej mohli načerpať tú blahodať. Chodili k nemu a on ich uzdravoval, či telesne od rôznych chorôb, ale aj duševne. Lebo keď je zdravá duša aj telo je zdravé. Svätý Serafím aj dnes uzdravuje cez svoje sväté ostatky ľudí, ktorí k nemu prichádzajú s vierou a nádejou na uzdravenie svojej telesnej či duchovnej choroby.

Dnešný materialistický svet však nehľadá duchovnosť, nesnaží sa a nepotrebuje získavať blahodať Svätého Ducha. Pre dnešný svet je dôležitejšie to, čo je dobré pre telo a jeho zmysly. Je dobré a najdôležitejšie to, čo uspokojí vášne, ktoré v sebe človek pestuje. To je dôležité pre tých ľudí, ktorí rozmýšľajú a žijú pozemsky. Svätý Siluán Atoský hovorí, že: „Slepý je ten, kto zhromažďuje bohatstvo v tomto svete - to znamená, že nepozná Svätého Ducha, nevie aký je dobrotivý a preto sa nadchýna tým, čo je na zemi“ (Ctihodný Siluán Atoský: cit.dielo. s.78). Christos povedal, že jeho kráľovstvo nie je z tohto sveta. Ani my nepatríme tomuto svetu a ani tu večne nezostaneme. Náš domov je domovom večným v Nebeskom kráľovstve s Bohom a jeho svätými. Náš domov nie je tu, kde ho môže odplaviť voda, spáliť oheň, vyvrátiť vietor. Je to len dočasný rýchlo pominuteľný domov.

Našou najdôležitejšou úlohou na tomto svete je postaviť si domov v Nebeskom kráľovstve. Postaviť si ho tam z našich cností a odbúravaním našich vášní a žiadostí, ktoré spútavajú našu dušu. Len tak sa nám podarí napredovať v našom duchovnom živote a získať blahodať Svätého Ducha. Starec Paisij hovorí, že musíme očistiť našu dušu od vášní a nechať pôsobiť Božiu blahodať. Nakoľko sa každý z nás očisťuje, natoľko pôsobí blahodať. Ak je srdce človeka posiate vášňami, ktoré sa v ňom zakorenili, len ťažko môže do tohto srdca vstúpiť Božia blahodať. Ale ak je srdce čisté, stáva sa príbytkom Svätého Ducha. Duša potrebuje Boha i blahodať Svätého Ducha, bez ktorej je mŕtva. Boh podľa Svojho veľkého milosrdenstva nám dáva blahodať a my ju musíme chrániť, aby sme ju nestratili, pretože bez blahodate je človek duchovne slepý.

Starec Paisij hovorí že „vďaka svätému krstu vošla do našej duše blahodať nášho Christa a tento dar je pre všetkých rovnaký. Niekedy si však myslíme, že niektorému svätému dal Boh viac darov. Je to chyba. Christos rovnako miluje všetky svoje deti, ale nie všetky Jeho deti majú tú istú úprimnosť. Keď je nejaký človek veľmi úprimný a verí, že blahodať Christa je v našej duši od chvíle svätého krstu, pokoruje svoju vôľu a morálne očisťuje svoje vnútro, aby táto blahodať mohla pôsobiť. Blahodať pôsobí v tejto duši a my si často myslíme, že Boh jej dal viac darov. Pravdou však je, že táto duša si veľmi zamilovala Christa a kvôli svojej pokore nechala Jeho, aby pôsobil v nej a pre ňu. My v ničom nezaostávame za svätými apoštolmi. Oni mali Spasiteľa telesne blízko a On im pomáhal, ale my od útleho veku vďaka blahodati svätého krstu Ho máme vo svojej duši“ (Jeromonach Christodulos svätohorský: Starec Paisij. Preložil Ján Zozuľak. Prešov 1999,s. 100).

Mgr. Ján Pilko, PhD.

Jedno svedectvo o stretnutí s Christom

Prečo som opustil judaizmus

Vyrastanie po židovsky bola pre mňa smutná udalosť. Vždy som cítil, že niečo tomu chýba. Moji rodičia, obaja Židia, ma zapísali do sobotnej školy, keď som mal 6 rokov. Keď som mal 7, zapísali ma do hebrejskej školy, ktorá sa konala každú stredu poobede.

Vyučovanie v našej sobotnej škole, ktorá bola od 1 do 10 triedy, sa sústreďovalo na štúdium celého Starého zákona, častí Talmudu a židovskú históriu. Tiež zahrňovalo návštevu sobotných bohoslužieb, ktoré začínali v piatok večer a pokračovali v sobotu ráno. Na výučbu k Bar Mitzve sme študovali „Komparatívne náboženstvá“. Ale nemali sme dovolené študovať kresťanstvo. K tomu poviem viac neskôr.

Spomínam si, ako ma moji rodičia vzali na bratrancovu Bar Mitzvu do vzdialenejšej časti mesta Pittsburgh, kde som vyrastal. Vstúpili sme do starej, stuchnuto páchnucej synagógy, kde bola na každom kroku Dávidova hviezda. Až neskôr som zistil, že Dávidova hviezda je okultný symbol, ktorý v 13. stor. v Európe spopularizovali kabalisti. Vtedy som mal 8 rokov a skrze túto moju skúsenosť v tej starej, stuchnuto páchnucej synagóge, som zistil, že judaizmus je náboženstvom smrti.

Štvrť, kde som vyrastal, sa skladala zo židov, katolíkov a protestantov. Každý rok na Vianoce v 50-tych rokoch, všetci nežidovskí susedia stavali na trávnikoch pred svojimi domami scénu narodenia betlehemského dieťaťa. Jednoducho, miloval som pozerať sa na túto scénu narodenia! A chcel som vedieť viac o Isusovi Christovi. Ale mali sme zakázané, čo i len spomenúť Jeho meno, iba, ak sme ho použili ako nadávku.

Môj kamarát, ktorý sa volal Ricky Rago bol kresťan. Jedno popoludnie po tom, ako sme hrali baseball, Ricky ma pozval do ich domu a išli sme sa hrať do jeho izby monopoly.

Všade na stenách mal obrázky z Isusovho života. V tom čase som mal 10 rokov, a tieto obrázky zanechali na mňa hlboký dojem. Sľúbil som si, že jedného dňa si zistím, čo znamenajú, prečo tento človek trpel a bol ukrižovaný.

Sľúbil som, že rozpoviem, ako nám v našej triede Bar Mitzvy nebolo dovolené študovať kresťanstvo. Učiteľ, (nikdy nezabudnem na tú scénu), pán Schecter, vstal pred triedu a povedal: - „Teraz deti, študovali sme budhizmus, hinduizmus a islam. Ale nebudeme študovať kresťanstvo. Kresťanstvo si vymyslel mániodepresívny človek menom Saul z Tarzu, ktorý chcel obviniť židovský ľud z ukrižovania kriminálnika menom Isus Christos. Saul z Tarzu, mali by ste vedieť, bol „sebanenávidiaci“ Žid. Nenávidel, že bol Žid tak veľmi, že si aj meno zmenil na „Pavol“. Po 300 rokoch, ako bol Isus ukrižovaný, ich nasledovníci vzali bláznivé spisy Saula z Tarzu a spravili z nich náboženstvo. To náboženstvo nazvali „kresťanstvom“. Preto sa ani nebudeme unúvať študovať toto falošné a nenávisť šíriace náboženstvo“. Bol som veľmi sklamaný, ale nedalo mi - „Ako sa mohlo tak veľa ľudí (ktorých som videl aj okolo seba) počas 1700 rokov držať „bláznivých spisov človeka“ a viesť cnostný spravodlivý život?“

Keď som prišiel domov, opýtal som sa otca, čo si myslí o Saulovi z Tarzu. Môj otec odpovedal: „Saul z Tarzu sa snažil presvedčiť Židov, aby boli kresťanmi. Ale my sme sa narodili ako Židia a mali by sme zomrieť ako Židia“.

Prišiel r. 1968, opustil som domov, synagógu a odišiel som na vysokú školu do Los Angeles. Na svoj sľub som však zabudol. Až v r. 1970, sa mi cez pouličného kazateľa, vtedy populárnych „Isusových bláznov“, do rúk dostal Nový zákon. Otvoril som ho a začal čítať Matúšovo Evanjelium. Bol som zaskočený „židovstvom“ spisu. A čoskoro som zistil, že som uchvátený osobou Isusa Christa! - On bol muž, ktorý si obtieral plecia s obyčajnými ľuďmi., ktorý učil ľudí na základe každodennej skúsenosti zo života... A čo som mal najviac na Ňom rád, bolo to, čo povedal náboženským vodcom: „Prostitútky a daňoví vyberači vás predbiehajú do Nebeského kráľovstva“. Priam som videl, ako to hovorí pánovi Schecterovi – môjmu učiteľovi z Bar Mitzvy, ktorý Ho nazval „kriminálnikom“. Jednoducho som sa zamiloval do Isusa Christa!

Čítal som celý Nový zákon od začiatku do konca. Nemohol som ho odložiť. Čítal som o Isusovom utrpení a to ma rozplakalo. Čítal som „bláznivé spisy“ sv. Pavla a vedel som, že na tom všetkom nie je nič „bláznivé“, ale boli to zmysluplné slová plné nádeje.

Keď som skončil s poslednou kapitolou Zjavenia, teraz ako 21-ročný, kľakol som si na kolená, plakal a prosil som Isusa Christa, aby mi odpustil všetky moje hriechy a bol mojim Spasiteľom.

Nathanael Kapner
(zdroj: www.prop.sk)

BYZANTSKÉ DEDIČSTVO Z NÁŠHO POHĽADU

Na úvod

V súvislosti s dejinami Veľkej Moravy často počujeme o byzantskom dedičstve, o byzantskej tradícii, ktorá na Veľkú Moravu a následne medzi Slovanov bola implantovaná cez misiu sv. bratov Konštantína a Metoda a ich žiakov. Jedným zo zásadných pilierov našej štátnosti je cyrilometodská misia, ktorá bola realizovaná v dôsledku rozhodnutia sv. Rastislava.

Na druhej strane však v novodobej histórii viac prezentujeme význam Svätopluka, ktorého rozhodnutia zmarili rozvoj byzantskej misie na Veľkej Morave. Postavenie súsošia tomuto panovníkovi na bratislavskom hradnom nádvorí sa vymyká z daného kontextu a ukazuje na to, že pravdepodobne si neuvedomujeme hĺbku a význam byzantského dedičstva. Prejavuje sa značná rezervovanosť v danej oblasti a na mieste je priama otázka o tom, či vôbec vieme zadefinovať: Čo je byzantské dedičstvo? V tejto štúdii sa pokúsime o túto definíciu, vychádzajúc z liturgických a vieroučných princípov. Neosobujeme si však právo na vyčerpávajúcu odpoveď, ale pôjde skôr o náčrt niektorých nosných myšlienok s touto tématikou.

Rím a Konštantínopol

Byzancia, alebo Východorímska ríša, vyrástla na základoch východných provincií rímskeho impéria. Rast bol postupný a byzantológovia sa dodnes sporia o tom, kde máme hľadať jej počiatky. Zásadný zlom v organizačnej štruktúre štátoprávneho usporiadania rímskej ríše nastal zrovnoprávnením kresťanstva na základe Milánskeho ediktu r. 313, kedy sa začal postupný proces prechodu od pohanstva ku kresťanstvu. Rímska spoločnosť mení hodnotový systém a 11. mája 330 dochádza k posväteniu nového centra impéria - Konštantínopola.

Jeho výstavba mala nový ideologický a duchovný rozmer, lebo hoci bol stavaný podľa Ríma, symbolizoval prechod k novému náboženskému základu, ku kresťanstvu. Náboženský život, centralizovaný okolo Hagia Sofia, bol podporovaný samotným imperátorským dvorom. Postupne západná časť podlieha barbarizácii a východná kresťanská časť ríše hľadá svoj vzťah k antike.

Kresťanský fundament podmieňoval aj starostlivosť o jednotu kresťanského učenia, čoho svedectvom je konciliárna činnosť Cirkvi, pretavená do konkrétnych rozhodnutí o základných vieroučných otázkach, či už išlo o arianizmus, duchoborectvo, monofyzitizmus, nestorianizmus, monotheletizmus a v konečnom dôsledku aj o ikonoborectvo. Na siedmych všeobecných snemoch východná časť kresťanského sveta formulovala životaschopný model, ktorý mohol postupne aj kresťanský Západ absorbovať do svojich štruktúr.

V priebehu ďalšieho vývinu sa však cesty kresťanského Ríma a Konštantínopola začínajú polarizovať. Otázka sviatkovania Paschy, následný krok pápeža Štefana I. s korunováciou Karola Veľkého v deň vianočných sviatkov r. 800, zmrazila vzťahy Ríma a Konštantínopola. K upokojeniu neviedol ani spor o Bulharsko a s tým spojený problém Filioque. Patriarcha Fótios, ktorý v tom období viedol byzantskú Cirkev bol dosť teologicky erudovaný na to, aby dokázal čeliť novotám s patričnou argumentáciou. Byzantské mníšstvo, nachádzajúce sa v opozícii tzv. intelektuálnemu krídlu, dostatočne vyvažovalo balans medzi oboma stranami. Na druhej strane mníšstvo prinášalo do každodenného života tradičné kresťanské hodnoty ako pokoru, chudobu, askézu a pestovanie ďalších kresťanských cností.

Vysoká vzdelanosť a veľmi podrobná prepracovanosť misijného pôsobenia dávala všetky záruky na realizáciu misie na Veľkej Morave.

Byzantská misia na Veľkej Morave

Každoročne si pripomíname dielo sv. bratov Konštantína a Metoda na Veľkej Morave. Tak je tomu aj tento rok. Nedávno som na internete Moskovského patriarchátu našiel informáciu o tom, ako honosne, a pritom s úctou, si pravoslávne Rusko pripomínalo „Deň slovanskej písmenosti“.

V súčasnosti je veľmi dôležitá otázka vplyvu byzantského kultúrneho dedičstva na európsku kultúru, hlavne v období európskeho humanizmu a renesancie. Je potrebné uviesť, že byzantská kultúra dala nový náboj antickému dedičstvu, ktorého pozitívne hodnoty dokázala pretransformovať a využiť pri aktualizácii kresťanstva. Európsky humanizmus a renesančné hnutie tak mohli naplno využiť pozitívny vklad byzantskej kultúry, ktorý im plne vyhovoval. Z tohto dôvodu by bolo mylné, keby sme vnímali európsky humanizmus a renesanciu ako protiklad kresťanstva. Pretože humanizmus a renesancia využili pozitívne hodnoty antiky pri rozvoji kresťanskej európskej civilizácie stredoveku.

Mnohí byzantológovia dnes upozorňujú na to, že názor na Byzanciu, ako tzv. „zabudnutú krajinu“, bol v minulosti zámerne vytváraný a umelo živený.

Pre Slovanov bola zlomovým medzníkom skutočnosť, že práve v období dovŕšenia štátneho vývoja, jeho stabilizácie a vrcholu svojej štátnosti, Byzancia vyslala misiu k našim predkom na Veľkú Moravu (r. 863). Prítomnosť byzantskej misie v strednej Európe sa teda uskutočnila v čase prosperity Byzancie, keď bolo impérium na vrchole svojho rozvoja vo všetkých oblastiach. Preto nijako ináč - iba pozitívne, sa mohli prejaviť výsledky cyrilometodskej misie na ďalšom rozvoji štátnosti Veľkej Moravy.

Vďaka genialite sv. Konštantína a jeho brata sv. Metoda sa Slovania zaradili medzi kultúrne národy stredovekých dejín. Vynájdenie slovanskej abecedy bolo zárukou pozitívneho kultúrneho rozvoja Slovanov. Preto tá oslava „Dňa slovanského písomníctva“.

Okrem toho bola na Veľkej Morave vytvorená vyspelá nielen cirkevná správa, ale Veľká Morava mohla využiť kultúrnu a štátnu vyspelosť Byzancie pre svoj rozvoj.

Preto mala byzantská misia širšiu, ako iba čisto religióznu, dimenziu. Veľkomoravská misia ovplyvnila aj okolité krajiny. Vyhnaním žiakov po smrti sv. Metoda z Veľkej Moravy sa v plnosti rozvinula práve v susedných krajinách.

Pre budúcnosť Európy bolo rozhodujúcou skutočnosťou prijatie kresťanstva z Byzancie na Kyjevskej Rusi. Pokrstenie kyjevského kniežaťa Vladimíra znamenalo zastavenie prenikania islamu do Európy. Taký istý význam mali byzantské misie pri pokresťančení Bulharov a juhovýchodných Slovanov.

Cyrilometodská misia nám priniesla zjavné plody vo forme konkrétneho kultúrneho dedičstva.

Sv. Konštantín a Metod so svojim sprievodom prišli dobre pripravení na svoju činnosť. Konštantín zvaný Filozof, vytvoril písmo a do zrozumiteľnej reči preložili Bibliu a sväté knihy. S určitosťou môžeme tvrdiť, že zaviedli v bohoslužobnom živote východnú byzantskú tradíciu, ktorú mali vžitú vo svojej praxi. Neboli nútení ani okolnosťami, ani inými skutočnosťami, aby hľadali nejaký kompromis medzi liturgickou praxou Byzancie a Ríma. Preto v živote Konštantína je reč o Časoch, Povečerii, Polnočnici, Utreni a pod. V tejto dobe už byzantská Cirkev mala jasne vyprofilovaný svoj typikon, svoj bohoslužobný poriadok. Kresťanský svet ešte nebol rozdelený, ale už od Vianoc r. 800 sa kryštalizovali dve centrá - Rím a Konštantínopol so svojimi cirkevnými, aj svetskými lídrami.

Čo sa týka tradície a byzantského dedičstva, Byzancia mala, počínajúc od 4. stor., zapísanú liturgiu sv. Jána Zlatoústeho, arcibiskupa mesta Konštantínopol, i Vasiľa Veľkého, arcibiskupa Cézarei kappadockej, ktoré určovali jasný smer a vývin v bohoslužobnej praxi. Svedectvom toho je dodnes zachovaná tradícia vykonávania týchto liturgií v Pravoslávnej Cirkvi. Ten, kto pozná cyklus bohoslužby Pravoslávia vie, že liturgia, ktorej podstatnou časťou je Eucharistia, v ňom mala vždy dominantné postavenie. Všetky ostatné bohoslužby sú prípravou ku konaniu Eucharistie.

Táto bohoslužobná prax sa v priebehu dejín zásadne nemenila. Preto na základe takejto liturgickej schémy je nesporným faktom tá skutočnosť, že Veľká Morava pre nás znamená prijatie Byzantskej tradície v úplnom slova zmysle, nielen tak, ako sa niektorí vyjadrujú - iba východného obradu.

Ale, aj keď by sme prijali princíp obradovosti, alebo princíp rítu, treba uviesť špecifikum kresťanského Východu, špecifikum Pravoslávnej Cirkvi, ktorá od pradávna vieroučnými pravdami oslavuje Boha. Toto špecifikum je charakteristické aj pre byzantskú Cirkev 9. stor. a jej misiu na Veľkú Moravu. Na tejto skutočnosti nič nemení ani fakt, že spomínaná misia mala širšiu aj politicko – spoločenskú dimenziu.

Vierouka, spiritualita i tradícia, prinesená z Byzancie, už mala svoj rozmer, ktorý v nijakom prípade nemôžeme stotožniť s charakteristickými prvkami rímskeho kresťanstva. Stretnutie západných a byzantských misionárov pri pokresťančovaní Bulharov ukázalo, že zásadný rozdiel vo vieroučnej oblasti, ktorým je západná vsuvka Filioque, mení a odlišuje Východ a Západ, pretože táto jednoduchá vsuvka mení pohľad na to, čo robí kresťanstvo kresťanstvom.

Ukázalo sa, že táto odlišnosť nakoniec viedla ku schizme, ktorej následky dodnes nie sú prekonané, preto máme v zásade dva typy kresťanského smerovania - kresťanstvo pravoslávne so svojim patristickým bohatstvom a asketickou tradíciou a rímsky katolicizmus s jeho precíznymi právnymi normami a jasnou organizačnou štruktúrou, prepracovanou aj v oblasti kláštorného života. Ide teda o dva úplne odlišné smerovania kresťanstva, ktoré však majú mnohé spoločné styčné sféry.

Sú však oblasti, v ktorých je nepreklenateľná priepasť, napr. východný mysticizmus a askéza. Zaujímavá je téza: Čo mal na mysli Ján Pavol II., keď hovoril o kresťanskej Európe a apeloval na to, aby dýchala oboma stranami pľúc? Určite človek, ktorému zlyhá jedna strana pľúc, nežije plnohodnotný život. Jeho kvalita je menšia. Tak je to aj s kresťanstvom. Jeden z najvýznamnejších zástancov ekumenizmu v rímskokatolíckom prostredí, francúzsky kardinál Congar, keď charakterizuje kresťanstvo 20-teho stor., hovorí o tzv. rozháranom kresťanstve.

Na záver

Aké sú teda špecifiká kresťanského Východu, v čom spočíva podstata byzantskej kresťanskej tradície, ktorú na Veľkú Moravu priniesli sv. bratia? Predovšetkým je to byzantská bohoslužobná a liturgická tradícia, ktorá je plodom vierouky. Byzancia, tak ako vtedajší kresťanský Východ, a platí to aj dnes, vieroučnými pravdami oslavuje Trojjediného Boha. Kresťanský Východ sa neodlišuje v teológii a bohoslužbe. Bohoslužobné a liturgické texty sú živou vierou na oslavu Boha. Ide o kardinálne prepojenie teológie s bohoslužobným liturgickým životom. Pravoslávie nie je iné v školskej teológii a pri oslave Boha. Nemôže byť v tejto sfére iná teológia a iný obrad. Toto je zásadný východiskový princíp pre Orthodoxiu – Pravoslávie. Od neho sa potom odvíjajú ostatné postuláty, nie menej dôležité pre pochopenie kresťanskej viery.

Prof. ThDr. Imrich Belejkanič, PhD.

Múdrosť dávneho Pateriku...

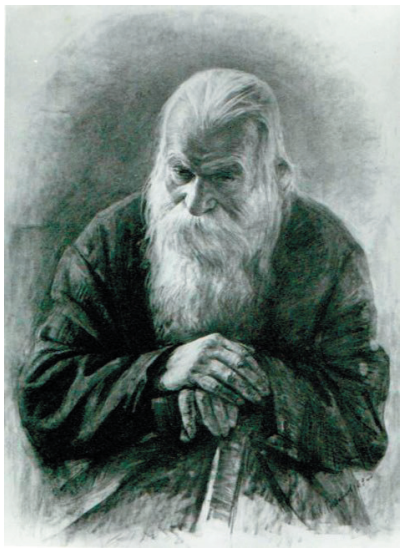

Keď abba Antonij prebýval v púšti, náhle ho prepadli lenivosť a mnohé temné myšlienky. I povedal Bohu: „Hospodine, chcem byť spasený, ale tieto myšlienky mi nedajú pokoja., čo mám robiť s týmto mojim trápením? Ako sa mám od nich vyslobodiť?“ Vtedy vyšiel von a zbadal akéhosi človeka ako sedí a pletie lano, potom sa dvihne od práce a modlí sa., znova potom sadne, pracuje, a prácu strieda s modlitbou... Bol to anjel Hospodinov, ktorý bol poslaný, aby usmernil a posilnil Antonija. Abba začul aj slovo anjela: „Toto konaj a budeš spasený“. On, keď to počul, veľmi sa zaradoval i povzbudil. Tak činil i spasil sa.

Spýtal sa ktosi abbu Antonija: „Čoho sa mám pridržiavať, aby som sa páčil Bohu?“ – Starec mu na to odpovedal: „To, čo ti teraz poviem, toho sa drž. Kamkoľvek by si šiel, maj Boha vždy pred sebou. Čokoľvek budeš robiť, maj to potvrdené Písmom Svätým; kdekoľvek sa usadíš, neutekaj hneď odtiaľ. Týchto troch vecí sa drž a budeš spasený“.

Hovoril abba Antonij: „Dávno, keď otcovia odchádzali do pustiny, najprv vyliečili samých seba, až tak, keď sa stali výbornými lekármi, začali liečiť iných. Teraz to často býva tak, že ešte len čo sme vyšli zo sveta, prv než sme boli sami uzdravení, začíname liečiť druhých. Ich nemoci tak prechádzajú na nás a vedú nás do horšieho stavu, v akom sme boli pred tým. Počúvnime, čo nám hovorí Hospodin: „Lekár, uzdrav najprv samého seba!““

Abba Antonij, skúmajúc tajomstvá Božej vôle, pýtal sa Hospodina vo svojom srdci: „Hospodine, prečo je, že jedni žijú veľmi krátko a skoro umierajú, iní zas až veľmi zostarejú? Prečo sú jedni chudobní a druhí tak bohatí? Prečo je to tak, že nespravodliví sa obohacujú na úkor iných, a spravodlivý tak často trie núdzu?“ – I vtedy začul hlas: „Antonij, dobre si zapamätaj, že toto sú súdy Božie a tebe by nebolo žiadneho úžitku, keby si ich poznal“.

Abba Antonij hovoril: „Život aj smrť k nám prichádzajú cez blížneho; veď vždy, keď získame brata, získavame tým Boha., ale keď sme pohoršili svojho brata, Christovi sme pridali ďalšiu ranu“. - Inokedy hovoril: „Niektorí, hoc svoje telo vysušili askézou, ale ich myseľ nebola očistená, dostali sa veľmi ďaleko od Boha“.

Na sklonku života povedal abba Antonij: „Videl som všetky osídla zla roztiahnuté nepriateľom po zemi a povzdychol som si: „Oj, kto môže toto všetko prekonať?“ – I vtedy som počul hlas, ktorý mi povedal: „Pokora...““

Z apoftegmatów ojców pustyni, pripravil otec Nikodim

Katechéza o krste

Od svojich rodičov, príbuzných a blízkych vieme, že sme boli pokrstení. Je nám známe, kto sú naši krstní rodičia, pretože sa s nimi stretávame pri rôznych rodinných príležitostiach.

Mnohí z krstných rodičov dávajú o sebe vedieť aj takým spôsobom, že pri príležitosti našich narodenín nám darujú nejaký vecný dar. O svojom krste vieme prípadne aj to, že v ktorom chráme sme boli pokrstení a mnohí z nás vedia aj to, ktorý kňaz nás pokrstil.

Starší zas vedia o tom, že pred sobášom sa kňaz vypytuje, či sme boli pokrstení, v ktorom chráme a zaujíma ho aj to, akého sme vierovyznania. To je stručná charakteristika dnešnej situácie a okolností, ktoré nám pripomínajú, že sme prijali svätú tajinu krstu. Možno uvedená charakteristika situácie sa nedá aplikovať na váš konkrétny prípad, ale vo všeobecnosti platí.

Dnes sa však v našich chrámoch akosi málo hovorí o krste. V niektorých farnostiach je ešte zvykom, že na záver kalendárneho roka, keď kňaz informuje o hospodárení na farnosti, uvedie aj to, koľko bolo vykonaných krstov počas uplynulého roka.

V tejto chvíli sa mnohým z vás núka otázka: „Prečo je to tak“? Čo je dôvodom toho, že dnes tak málo hovoríme i počujeme o krste? Mnohým tento stav natoľko vyhovuje, že sa im zdá už úplne prirodzeným a normálnym.

Ďalej už nebudeme uvažovať v tejto rovine. Ale položme si priamu otázku: „Čo znamená krst v živote človeka“? A súčasne dáme odpoveď aj na túto otázku: „Prečo nás naši rodičia, bez nášho súhlasu, dali hneď po narodení pokrstiť?“ Odpovede na položené otázky dáva samotný Christos.

On vysvetlil význam a zmysel svätej tajiny krstu v rozhovore so starcom Nikodémom. ***Stalo sa, že keď raz Christos hovoril o Kráľovstve nebeskom, počúval ho aj istý starec menom Nikodém. Christos sa vtedy vyjadril: Kto sa nenarodí z vody i Ducha, nemôže vstúpiť do Božieho kráľovstva. Na to sa Ho Nikodém spýtal: Vysvetli mi, ako ja starec, na sklonku svojho života, sa môžem nanovo narodiť, či sa mám naspäť vrátiť do lona svojej matky? Christos mu však odpovedal: Ak sa nenarodíš z vody i Ducha, nemôžeš vojsť do Božieho kráľovstva (Jn 3, 1-7).***

Z uvedeného rozhovoru je jasne vidieť, že krst, ktorý sme prijali, je nové narodenie z vody i Ducha. Je to narodenie, nie telesné, ale duchovné, pre nový život v Christu a s Christom. Preto aj Cirkev počas udeľovania svätej tajiny krstu prikazuje spievať oslavný hymnus: „Jelicy vo Christa krestistesja, vo Christa oblekostesja. Aleluja“. Všetci, ktorí sme pokrstení, prijali sme do svojho vnútra Christa a v Christov odev čistoty sme sa obliekli. To reálne manifestuje „krížma“, biely odev čistoty.

Trojitým ponorením do vody v mene Svätej Trojice: ***Otca - Amiň, Syna - Amiň, i Svätého Ducha - Amiň,*** *zomrel starý človek a narodil sa nový, pretože každý, kto sa narodil od telesných rodičov, sa pod vplyvom hriechu Adama a Evy v raji, rodí ako starý človek, zaťažený týmto prvotným hriechom. Prijatím krstu sa zbavujeme tohto hriechu, a aj ostatných hriechov, ak sme ich učinili svojim konaním.*

Cirkev vykonáva svätú tajinu krstu v mene Svätej Trojice z toho dôvodu, že ju takto prikázal vykonávať samotný Christos. Písmo nám svedčí, že keď na misijnú činnosť posielal svojich učeníkov, povedal im: ***„ Choďte do celého sveta, krstite národy v mene Otca i Syna i Svätého Ducha a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal“(Mt 28, 19-20).*** *Cirkev, keď vykonáva krst, nekoná podľa ľudského príkazu, ale podľa príkazu Božieho.*

Krst sa vykonáva v mene Svätej Trojice, pretože krstom sa začleňujeme do života s Trojjediným Bohom, respektíve vo svätej tajine krstu sme sa narodili pre tento život v jednote s našim Stvoriteľom, ktorým je Boh Trojica. Tento život sa uskutočňuje vo Svätom Duchu cez Christa k Otcovi.

Zo Svätého Písma vieme, že krst vykonával aj sv. Ján, Predchodca Christa, ktorého nazývame Krstiteľom, pretože od neho prijal krst aj Isus Christos v rieke Jordán. Ján krstil vodou. Táto udalosť je sprítomňovaná vo sviatku Bohozjavenia, kedy aj Cirkev vykonáva tzv. veľké svätenie vody. Jánov krst však nebol krstom nového narodenia, ale krstom pokánia, preto aj Ján povedal: ***„Ja vás krstím vo vode na pokánie, ale prichádzajúci za mnou (rozumej Isus Christos), je silnejší než ja, ktorému nie som hodný niesť jeho obuv. On vás bude krstiť Svätým Duchom“ (Mt 3, 11).***

Tento prorok vyzýval Izrael, aby činil pokánie, lebo sa priblížilo Kráľovstvo nebeské a každému, kto sa s vierou v Boha, v pokore a v pokání dal pokrstiť, Boh odpustil hriechy. Christos, ako Boží Syn, však bol bez hriechu. Prečo teda prijal krst od Jána, nakoľko odpustenie hriechov, ako vtelený Boží Syn nepotreboval. Odpoveď na tieto naše úvahy nájdeme v evanjeliu podľa Matúša. Isus Jánovi, ktorý sa Ho zdráhal pokrstiť, povedal: „nám je dané naplniť každú pravdu“ (por. Mt 3, 15), čo znamená, že úlohou Christa bolo naplniť Zákon. Preto prijal krst pokánia od Jána. Jeho prijatím posvätil vody, aby sa voda stala opäť nositeľkou života, aby mala takú istú kvalitu, ako pri stvorení sveta, kedy: „Duch Boží sa vznášal nad vodami“ (Gen 1, 2). Tým, že Christos posvätil vody, dal nám reálnu možnosť sa nanovo narodiť pre nový život, lebo voda sa znovu stala živlom, ktorý je nositeľom života. V tom spočíva kontinuita Jánovho krstu s našim krstom. Ak by sa Christos nedal pokrstiť od Jána, voda by nemala kvalitu pre nový život. Aj tu vidíme, že Duch Boží sa vo vide holubice vznáša nad vodami tak, ako to bolo pri stvorení.

Hneď pri krste naša Cirkev udeľuje aj svätú tajinu myropomazania, o ktorej význame bude publikovaný článok v ďalšom čísle tohto periodika.

Prof. ThDr. Imrich Belejkanič. PhD.

O ľudskej slobode

O ĽUDSKEJ SLOBODE
/spracované na základe prednášky prof. Alexeja Osipova/

... budú medzi vami falošní učitelia, ktorí vnesú skazonosné herézy, a keďže budú popierať aj samotného Hospodina, Ktorý ich vykúpil, uvalia na seba skorú skazu (2 Pt 2, 1-2). ... Hovoria naduté prázdne reči, výstrednosťami telesných žiadostí lákajú ľudí, ktorí práve ušli spomedzi tých, čo žijú v blude. **Sľubujú im slobodu, a sami sú otrokmi skazy: každý je zaiste otrokom toho, kto ho premohol (2, 18 – 19).** ... Bolo by im lepšie, keby neboli poznali cestu spravodlivosti, ako keď poznali, a odvrátili sa od im daného svätého prikázania (2, 21).

Skutočne sa môžeme stať otrokmi zlých vášní a žiadostí. Dokonca môžeme byť aj otrokmi slobody, veď čo „človek zaseje, to aj žne“. A tu začína nešťastie človeka. Lenže môžeme byť aj Božími služobníkmi, ale to je už o úplne niečom inom...

Chápanie slobody je koniec koncov skoncentrované na vnímanie a chápanie dobra. Veď to, čo človek hľadá je dobro, blaho. A sloboda sa javí ako jedna z prvých nutných vecí k dosiahnutiu dobra. Čo je to teda dobro a blaho? Z pohľadu pohanov: chlieb a hry. A vieme, k čomu to vedie. Z kresťanského pohľadu: **dobrom je to, čo človeka pripodobňuje k Bohu.**

Dobrom sú Božie prikázania – nie v zmysle predpisov, ale v aspekte budovania zdravého človeka., s tým nakoniec v elementárnej rovine súhlasia všetci. Niet vlády, štátneho zriadenia, kde by nebola zakázaná vražda, krádež, násilie..., to sa zakazuje všade. Teda všetci chápu, že to nie je dobro.

Omyl však spočíva v tom, že hoc sa tieto najhrubšie prejavy zla zakazujú, vôbec nikto sa nezamýšľa nad tým, odkiaľ sa tieto prejavy zla v človeku berú, prečo to človek robí?

Treba sa prizrieť súčasnej kultúre. Čo sa tam deje – vraždy, násilie, nemravnosť, zrak a um človeka zaplavujú každodenne hrôzostrašné scény. Hviezdy populárnej hudby za sebou tiahnu masy ľudí. Pri svojich koncertoch zapĺňajú najväčšie štadióny. Spoločnosť to pestuje a hýčka, ale čo je ešte horšie – vyhlasuje to za kultúru, dokonca z toho robí akúsi formu „duchovna“.

Nie je to nič iné, len ohromujúca slepota. Svet nechápe, že policajným potieraním zločinnosti sa iba pristrihujú výhonky, pričom sa celospoločensky vo veľkej miere zalievajú a hnoja korene tohto stromu zla.

Ako je možné zalievať korene stromu a nevidieť konáre? Abba Dorothej považuje – ctižiadosť, zištnosť, rozkošníctvo za modly. Jednoducho, spoločnosť prestala vnímať, že keď bude pestovať a živiť tieto modly, tieto môžu porodiť len nejaký zločin.

Nad zločinom možno zvíťaziť len dvoma spôsobmi. Buď tým, ktoré ponúka kresťanstvo, ktoré ľudí obracia k vnútornému človeku, vedie k správnemu životu, k ceste Christovej. Alebo je tu druhá cesta – krajná disciplína, totalitný režim, kde sa nikto neodváži spáchať zločin. Takto sa dosiahne kolosálnej disciplíny – za cenu úplného otroctva, a toto je cesta antichrista.

Súčasná „kresťanská“ civilizácia Západu i Východu s ohromujúcim pokojom hlása a pestuje telesnú slobodu, slobodu žiadostivosti; a pritom takmer dokonale ignoruje slobodu ľudskej duše. Dnes sa všetka pozornosť obracia na telo. Manifestatívne sa vyhlasuje sloboda vášní a s rozhodnosťou sa zavrhuje idea kresťanskej lásky. Výsledkom je to, že táto civilizácia stále očividnejšie vedie svoje národy ku kolapsu, ku smrti.

Prameňom všetkých súčasných kríz (ktoré sú „in“ v súčasnom svete), vrátane ekologickej i finančnej, je absolutizovaná vonkajšia sloboda, z ktorej sa celkom vytratil pojem hriechu. V tejto situácii sa rodí iba svojvôľa a tie najhroznejšie vzťahy vôbec všetkého: k inému človeku, k inému národu, k okoliu, prírode. Nakoniec, sloboda typu „všetko je dovolené“, je odmietnutím prirodzeného zákona a mravných princípov. Takáto sloboda dovedie ľudstvo k absolutnému otroctvu.

Mimochodom – túto svoju slobodu sú ľudia schopní predať za trochu komfortu. Jeden súčasný spisovateľ hovorí: Všade vo svete zomiera sloboda; politická, ekonomická i osobná. Život bez slobody je ľahší. Čoraz viac ľudí je ochotných vzdať sa svojej slobody za pohodlný a pokojný život. Keď nie je sloboda, nie je potrebné robiť ani žiadne rozhodnutia a ľudia tak majú menšiu zodpovednosť. Mnoho ľudí skutočne hľadá niekoho, kto by prebral za nich zodpovednosť a robil za nich rozhodnutia. Stačí sa len pozrieť na sekty, na akom princípe sú založené. Presne na tom, že za ľudí rozhoduje vodca sekty.

Tento odklon od slobody je celkom zákonitý. Ľudské vášne, keď dostanú slobodu, úplne zotročia človeka. Kto je ten zotročený? Rozkošník (závislý na rozkoši), egoistický človek. A taký, ktorý túži po rozkošiach, veľmi ľahko predá i svoje prvorodenstvo za misu šošovice. Bohužiaľ, tento obraz dnes vidíme všade...

Sv. apoštol Ján Bohoslov v Apokalypse prorokuje toto všeobecné dobrovoľné otroctvo, i hovorí: poklonia sa mu všetci obyvatelia zeme, ktorých mená nie sú zapísané v knihe života (por. Zjv 13, 8).

Známy ruský mysliteľ Oksakov, keď hodnotil vývoj Európy, prorocky napísal: **„Vývoj, ktorý odmieta Boha a Christa sa nakoniec stane úpadkom. Takáto civilizácia skončí zdivočením, sloboda bude zavŕšená despotizmom a otroctvom. Keď človek zo seba zvlečie Boží obraz, nevyhnutne zo seba zvlečie i obraz človeka a stane sa zvieraťom“.** Súčasnosť potvrdzuje pravdivosť jeho slov.

Čo povedať, keď sa už sloboda vzťahuje i na satanizmus? Satanizmus, ktorý otvorene prehlasuje, že princípom jeho viery je činenie zla. A predsa je povoleným, či tolerovaným „náboženstvom“. Cez slobodu sme prišli až k šialenstvu.

Je nám nutné pochopiť, že vonkajšia sloboda nemôže byť hodnotou len kvôli sebe samej. Koniec koncov, dobre vieme, že vonkajšia sloboda nikdy a nikde nie sú v plnosti neohraničené. Z pohľadu pravoslávneho človeka je vonkajšia sloboda len jednou z možných (ale nie nutných) podmienok k dosiahnutiu cieľa kresťanského života – duchovnej slobody.

Princíp, ktorý však panuje v súčasnom svete – „sloboda pre slobodu“ (tzn. prevaha slobody nad všetkými ostatnými hodnotami ľudskej osobnosti, a predovšetkým nad láskou), je istou formou drogy, ktorá hubí stále väčšie množstvo ľudí. **„Sloboda len pre slobodu“ je zákerným narkotikom.** Bez duchovno - mravného kritéria nie je žiadne reálne riešenie otázky vonkajšej slobody. **Týmto kresťanským kritériom je primát lásky, nezištnej a obetavej lásky, prevažujúci nad všetkými ostatnými hodnotami ľudského života.**

Súčasná západná civilizácia nedokáže pochopiť tieto princípy pravoslávneho myslenia, o ktorých bola reč vyššie. Preto, ak chceme zachovať súčasný svet v hraniciach ľudskosti, musíme sa postaviť proti súčasnej mocnej propagande západných ideí do ofenzívy s o to väčšou ideou lásky, ktorá je nad všetkým. **Iba v láske je skutočná sloboda.**

preklad a úprava
jerej Dušan N. Tomko

Oslava chrámového sviatku v Choňkovciach

Leto prinieslo aj v Choňkovskej Pravoslávnej Cirkevnej Obci niekoľko pekných udalostí. Pred troma týždňami (začiatkom júla) sme v našom chráme mali prvú sv. spoveď, keď sme sa spolu s našimi deťmi tešili, že prijali ďalšiu sviatosť - sviatosť pokánia.

A teraz, za pekného počasia prvej augustovej nedele, 8. augusta 2010, sme oslávili chrámový sviatok Choňkovského chrámu Premenenia Hospoda nášho Isusa Christa.

Slávnostne bohoslužby odslúžili mitr. prot. Mgr.Ladislav Fedor z Hažína a miestny duchovný Štefan Horkaj.

Duchovný otec Ladislav Fedor vo svojej sviatočnej kázni hovoril o premenení v našom živote, ktoré je pre náš duchovný život veľmi dôležité.

Po myrovaní, obchode okolo chrámu s čítaním evanjelia, miestny duchovný poďakoval všetkým za účasť na sviatočných bohoslužbách, poprial každému zdravie, pokoj, šťastie, hojnosť Božej milosti, aby sme sa naďalej stretávali na bohoslužbách v tomto chráme a mohli sa dožiť chrámového sviatku v Choňkovciach na budúci rok.

Daj Bože, aby sa tak stalo, ako sme prosili a navzájom si želali.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

Chrámový sviatok v katedrálnom chráme v Košiciach

V nedeľu, 15. augusta 2010, sme oslávili v Košiciach chrámový sviatok. Náš nový chrám je zasvätený v česť „Uspenija Prečistej Divy Márii". Veľké množstvo veriacich prišlo do náhradných priestorov na Hlavnú 68, aby vzdali úctu Matke Božej, našej Zástupkyni a Orodovníčke.

Slávnostnú kázeň predniesol prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc., správca farnosti a predstavený katedrálneho chrámu, ktorý vo svojom slove predstavil Bohorodičku ako prejav pokory a oddanosti vo viere v Boha.

Liturgiu tiež slúžili - prot. Mgr. Vladimír Spišák, okresný arcidekan, duchovný otec Mgr. Milan Maršala, správca farnosti Sklabina, mitr. prot. Mgr. Štefan Ciba a otec diakon Mgr. Matúš Spišák.

Liturgický spev znel v podaní Speváckeho zboru Katedrálneho chrámu v česť Zosnutia Presvätej Bohorodičky pod vedením Mgr. Slávky - Xénii Rudáčkovej, PhD.

Všetkým vyjadrujeme úprimnú vďačnosť a Všemohúcemu ďakujeme za duchovne bohatý deň.

zdroj:
pco.košice.orthodox.sk

„Kto žije pod ochranou Najvyššieho a v tôni Všemohúceho sa zdržiava, ten povie Hospodinovi: „Ty si moje útočište a hrad môj; Boh môj, v Ktorom mám dôveru!".
Žalm 91,1-2

Ak niekto používa kráľovský erb, toho sa nesmie hocikto dotknúť. Už samotný erb ho chráni pred útokmi. O čo viac sme my, kresťania, ktorí nosíme erb nie pozemského, ale nebeského kráľa a držíme ho pred očami tých, ktorých tento kríž už dávno premohol. Preto znak sv. kríža maľujme na dverách našich domov, na svoje čelo, ústa a všetky časti nášho tela. Vyzbrojme sa týmto nepremožiteľným znakom kresťanstva. Nezabúdaj, kresťan, nosiť ochranný znak kríža, vždy, vo dne i v noci, každú hodinu, každú chvíľu. Týmto svätým štítom poznamenávaj sa ak ideš spať, alebo vstávaš, ak ideš na cestu, alebo čokoľvek robiť, jesť alebo piť. Týmto spasiteľným znakom okrášľuj seba a minie ťa nešťastie.

(sv. Efrém Sýrsky)

Posviacka chrámu v Strážskom - Spomienky

Keď mi 15. mája 1994, pri posviacke nášho ťažko a náročne stavaného nového chrámu v Nižnej Rybnici, položil d. o. Ivan Biloruský jedinú otázku pri zvítaní „Ako?", odpovede sa nedočkal. Hoci ako som sa snažil o nejaké to slovo, jednoducho to nešlo. V tento moment, plný eufórie, som zároveň mal v hrdle zväzok všetkých tých starostí, trápení, spomienok, prosieb či odmietnutí, ktoré som musel absolvovať pri realizácii tejto náročnej úlohy, teda výstavby chrámu. Už som podobný pocit zažil viackrát pri posviackach iných nových chrámov, ale ten posledný bol nadmieru živý a autentický. Cirkevná obec Strážske, o ktorej sa bežne hovorilo, ako o malej a chudobnej, má zrazu svoj trvalý domov, krásny a dôstojný. Hoci deň „D" bol chladný a veterný, verím, že srdcia zúčastnených boli zohriate atmosférou výnimočnej nedele. Zásluha patrí určite duchovnému o. MICHALOVI DŽUGANOVI, ktorý ako dobrý vodca zanechal za sebou krásne dielo, ktoré bude nevymazateľné v histórii mesta i cirkevnej obce.

Milý otče, Váš záverečný príhovor bol pre mňa a moju rodinu tak blízky, úprimný a jedinečný hlavne tým, že vychádzal z hĺbky srdca a živo mi pripomenul príkoria, ktoré som prežil ja a moja rodina počas budovania chrámu v Nižnej Rybnici. Rovnako som prežíval ten záverečný ceremoniál a od dojatia som nemohol povedať ani slovo. Bolo ťažké sa ubrániť slzám. Vnúčik, ktorého som držal na rukách sa zrazu opýtal: „Dedko, prečo plačeš?" Cítil som s Vami, Vašou rodinou i veriacimi. V tej chvíli sa mi premietli v mysli obrazy skorého vstávania /i o 4-tej ráno/, keď som musel dopraviť majstrov na stavbu chrámu, zabezpečiť všetko potrebné k práci, prosiť, aby počkali za výplatou, ak nebolo z čoho platiť. To ešte ale nebolo to najhoršie. Nadmieru ťažké bolo znášať kritiku z vlastných radov, ktorá nielenže nebola oprávnená, ale oberala mňa aj moju rodinu o energiu a pokoj. Dvakrát som rezignoval a dvakrát ostala stavba chrámu stáť. Na naliehanie a doslova prosby vtedajšieho riaditeľa ER o. Chomu mi predsa Boh dal nové sily a s Božou pomocou sa chrám dokončil. Viem, že aj Vy otče Michal ste neoplývali zvyšnými finančnými prostriedkami, ani silami a energiou a preto ja, ktorý som takéto útrapy absolvoval s celou svojou rodinou do maximálneho detailu, vyjadrujem Vám aj Vašej rodine a veriacim hlboký obdiv za tento Bohumilý počin.

Určite si každý pravoslávny kresťan, ktorý navštevuje aspoň trochu naše väčšie odpustové slávnosti, či púte, spomenie, ako „tetušky" zo Strážskeho stáli s „krabičkami" a vďačne prijímali každú korunku na výstavbu. Aj im patrí vďaka a uznanie.

Verím, že sa vo vzájomnej úcte a pochopení budete stretávať so všetkými Vašimi „strojiteľmi" v krásnom novovybudovanom Božom stánku a spoločne budete smerovať aj k tomu duchovnému nebeskému Svätostánku.

Želám Vám, otče duchovný, aby Vám Hospodin vynahradil Vaše snaženie a Vašu obetu podľa Jeho Svätej vôle. Aby Vám nikdy nič nechýbalo, aby Matka Božia držala nad Vami ochrannú ruku a za Vaše vynaložené úsilie, aby ste pocítili len lásku, pokoj, Božiu blahodať a nech Vás Hospodin obklopí ľuďmi, z ktorých sa dá čerpať dobro, ktoré bude základom ku spáse všetkých. **NA MNOHAJA I BLAHAJA VÁM LITA!**

Ján Kostičák
Nižná Rybnica

Z Pravoslávneho sveta

Známy katolícky teológ prijal Pravoslávie

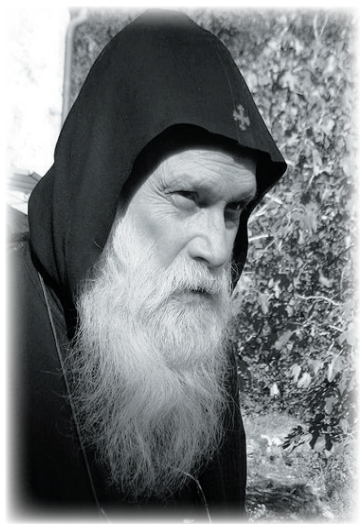

V predvečer sviatku Uspenija Božej Matky (podľa jul. kalendára) sa zjednotil s Pravoslávnou Cirkvou známy švajčiarsky teológ, benediktínsky mních, otec Gabriel (Bunge).

Otec Gabriel sa narodil v rodine luterána a katolíčky v r. 1940. Vo veku 22 rokov vstúpil do benediktínskeho rádu vo francúzskom Chavetogne. V r. 1972 prijal kňazské svätenie a od začiatku 80-tych rokov žije pustovníckym životom vo švajčiarskych horách (Roré di Cazù Capriasca).

Otec Gabriel je v katolíckom svete známym biblistom, zaoberal sa teológiou Otcov Cirkvi, a zvlášť duchovnosťou Otcov púšte, medzi ktorými výnimočné miesto vyčlenil Evagriovi Pontskému, ktorého diela spracovával a prekladal do nemčiny.

Po zjednotení sa otca Gabriela s Pravoslávím nasledovalo Vsenočné bdenie v česť sviatku Uspenija, pri ktorom spolu s metropolitom volokolamským Ilarionom (Alfejevom), šéfom Oddelenia zahraničných vzťahov Moskovského Patriarchátu a metropolitom Kallistom (Ware) spoluslúžil aj novoosvietený otec Gabriel.

Ruský hierarcha nakoniec podaroval otcovi Gabrielovi ikonu „Radosť všetkých utrápených", aby mu pripomínala jeho zjednotenie sa s Pravoslávím, ktoré sa udialo práve v chráme ikony Matky Božej „Radosť všetkých utrápených".

Patriarcha Bartolomej v Poľsku

16. augusta 2010 začala štvrtá oficiálna návšteva ekumenického patriarchu Bartolomeja v Poľsku. Konštantínopolského patriarchu v katedrálnom chráme sv. Márie Magdalény vo Varšave privítal Jeho Blaženosť Sava, metropolita varšavský a celého Poľska.

Jedným z hlavných bodov 5-dňovej návštevy patriarchu Bartolomeja v Poľsku boli oslavy 300. výročia zázraku na sv. hore Grabarke.

Počas oficiálnej návštevy sa patriarcha stretol s predstaviteľmi vlády, navštívil monastier Jablecznej a posvätil chrám v Siemiatyczach.

V závere návštevy patriarcha Bartolomej prevzal z rúk Veľkého Kancelára Katolíckej Univerzity Jána Pavla II. v Lubline (KUL) arcibiskupa-metropolitu Józefa Życińskiego čestný titul doktora honoris causa.

PRAMEŇ - mesačník Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie. Vydáva Eparchiálna rada Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie v Michalovciach. Šéfredaktor: Bc.Dušan Tomko. Členovia redakčnej rady: prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc., igumen Serafim (Fedik), Mgr. Pavol Novák. Gragická úprava: Bc. Dušan Tomko. Tlač: Tlačiareň svidnícka, s.r.o., čat. Nebiljaka 121/18, 08901 Svidník. Vychádza v náklade 600 kusov. Uzávierka príspevkov a fotografií je k 6. dňu v mesiaci. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Za názory a postoje autorov príspevkov redakcia nezodpovedá. Adresa redakcie: PRAMEŇ, Úrad eparchiálnej rady, Duklianska 16, 071 01 Michalovce, tel. č.056/64 24 156, fax 056/64 31 500, e-mail: redakciapramen@post.sk. Registrované Okresným úradom, oddelením regionálneho rozvoja, registračné číslo EV 3912/09. ISSN 1336 - 2747. Informácie pre prispievateľov na cirkevnú tlač: Eparchiálna rada - tlačový účet, VÚB - Michalovce, č. ú. 1680340651/0200. Distribúcia: mesačník rozširuje vydavateľ a každý pravoslávny farský úrad Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie.